

MUSIIKIN LAAJA OPPIMÄÄRÄ OPETUSSUUNNITELMA

1.8.2004 alkaen
päivitetty alkaen 1.8.2011
päivitetty alkaen 1.8.2015

SISÄLLYS

1. Helsingin Konservatorion toiminta-ajatus	3
2. Arvot	3
3. Oppimiskäsitys	3
4. Oppimisympäristö	4
5. Työtavat	4
6. Varhaisiän musiikkikasvatus	5
6.1. Musiikkileikkikoulu	5
6.2. Soitinvalmennus / soiton ryhmäopetus	6
6.3. Nuorten laulukoulu	7
7. Musiikin laaja oppimäärä	8
7.1. Musiikin perustaso	8
7.2. Musiikkiopistotaso	10
7.3. Aikuisten opetus	12
8. Lisäopetus	13
9. Suoritettavat kurssit	13
10. Oppilasarviointi	13
11. Muualla suoritettujen opintojen hyväksilukeminen	15
12. Todistukset	15
13. Oppilaaksi ottaminen	16
14. Musiikinopetus erityisoppilaille	17
15. Yhteistyö huoltajien kanssa	18
16. Yhteistyö muiden tahojen kanssa	18
17. Oman alueen kulttuuripalvelujen tuottaminen	19
18. Oppilaitoksen itsearviointi	19

LIITTEET

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit, instrumenttiopinnot	20
Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit, musiikin perusteet	22

Helsingin Konservatorio on valtakunnallisesti musiikkialan toisen asteen ammattillista koulutusta sekä alueellisesti harrastustavoitteista ja ammattiopintoihin tähtäväää musiikin perusopetusta antava oppilaitos.

Helsingin Konservatoriossa annettava taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukainen opetus perustuu lakiin (633/1998) ja asetukseen (813/1998) taiteen perusopetuksesta. Opetussuunnitelma noudattaa Opetushallituksen taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden (41/011/2002) antamia määräyksiä ja ohjeita.

1. HELSINGIN KONSERVATORION TOIMINTA-AJATUS

Helsingin Konservatorio on avoin ja innostava oppimis- ja työyhteisö, joka ohjaa ja kannustaa opiskelijoitaan musiikin elinikäiseen harrastamiseen ja musiikkialan ammattiin. Konservatorio on uudistuva musiikillisten kohtaamisten ympäristö, osa pääkaupungin kulttuurielämää ja taidemusiikin perinnettä, konservatoriolaisten ja konserttiyleisön yhteinen musiikin kotiosoite.

2. ARVOT

Helsingin Konservatoriossa annettavalla musiikin laajan oppimäärän mukaisella opetuksella luodaan edellytykset sille, että musiikkiharrastuksesta voi tulla tärkeä osa oppilaan elämän kokonaisuutta.

HENKINEN KASVU. Musiikinopiskelu tukee oppilaan itseluottamusta, kokonaispersoonallisuuden kehitystä ja henkistä kasvua. Musiikinopiskelusta saadut tiedot, taidot ja kokemukset kannustavat oppilasta musiikin elinikäiseen harrastamiseen tai alan ammattiopintoihin.

ITSEILMAISU. Oppilas voi löytää monipuolisista musiikkiopinnoistaan väylän ja keinoja itsensä ilmaisemiseen. Musiikillisten taitojen ja ilmaisukeinojen karttuminen sekä oppimisen ja onnistumisen kokemukset tuottavat oppilaalle iloa.

YKSILÖLLISYYS. Opetussuunnitelman pohjalta laadittava henkilökohtainen opintosuunnitelma mahdollistaa oppilaan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamisen ja tukemisen.

SOSIAALISUUS. Musisoidessaan yhdessä toisten kanssa oppilas kehittää vastuuntuntoaan, vuorovaikutustaitojaan, joustavuuttaan sekä kykyään ottaa toiset huomioon. Musiikinopiskelu myös edesauttaa elinikäisten ystävyyssuhteiden syntymistä.

TURVALLISUUS. Oppilas voi kehittää musiikkitaitojaan ja -tietojaan oppilaitoksen turvallisessa ja kannustavassa oppimisilmapiirissä ja -ympäristössä.

3. OPPIMISKÄSITYS

Helsingin Konservatoriossa annettava musiikinopetus pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on aktiivinen ja tavoitteellinen prosessi, johon yksilöllisten ominaisuuksien ja motivaation lisäksi vaikuttaa myös opiskeluympäristö. Musiikin oppiminen on vuorovaikutuksellista ja liittyy olennaisesti siihen sosiaaliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, jossa se tapahtuu.

Oppiminen edellyttää oppilaan omaa aktiivista toimintaa, mutta myös opettajan ohjausta. Oppilas oppii tulkitsemaan, ymmärtämään ja soveltamaan ulkomaailmasta tulevaa informaatiota, jäsentämään sitä aikaisempien kokemustensa, taitojensa, tietojensa ja tunteidensa pohjalta ja rakentamaan kuvaa maailmasta ja itsestään tämän maailman osana. Opettajalla on tärkeä merkitys paitsi tukijana ja tietojen, taitojen ja elämysten välittäjänä myös sekä oppilaan opiskelutaitojen että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että se mahdollistaa erilaisten oppilaiden edistymisen. Jotta oppiminen olisi tehokasta, oppilasta ohjataan myös arvioimaan tavoitteitaan, opiskeluaan ja oppimistaan sekä tiedostamaan omat vahvuutensa ja heikkoutensa.

OPPIMISYMPÄRISTÖ

Konservatorion erinomaiset opetustilat, -välineet ja konserttisalit antavat hyvät edellytykset oppimistilanteiden onnistumiselle.

Vastuu psyykkisen ja sosiaalisen oppimisympäristön luomisesta on kaikilla konservatoriolaisilla, oppilailta, opettajilla, muulla henkilökunnalla sekä oppilaiden vanhemmilla. Tavoitteena on turvallisen, avoimen, rohkaisevan, myönteisen ja innostavan ilmapiirin ylläpitäminen.

Konservatorion oppimisympäristö mahdollistaa paitsi oppilaan musiikillisten taitojen, myös hänen vuorovaikutustaitojensa, aloitekykynsä ja pitkäjänteisyytensä kehittymisen. Oppilaan aktiivisuutta, luovuutta, itsenäistä ajattelua ja oppimismotivaatiota tuetaan ja hänelle pyritään mahdollistamaan turvallinen kasvu ja kehitys. Onnistumisen kokemusten avulla - jotka musiikin opiskelussa usein syntyvät pitkäjänteisen työskentelyn kautta - kasvatetaan oppilaan uskoa omaan kykyihinsä.

Helsingin Konservatorion oppimisympäristössä oppilaalla on mahdollisuus opetus-suunnitelman rajoissa asettaa omat tavoitteensa, oppia työskentelemään niin itsenäisesti kuin yhdessä toisten kanssa sekä löytää itselleen sopivia työskentelytapoja. Keskeistä musiikin opiskelussa on vuorovaikutus opettajan ja oppilaan välillä sekä oppilaiden kesken ja erilaisten oppimis-, työskentely- ja arviointitapojen hyödyntäminen.

4. TYÖTAVAT

Helsingin Konservatoriossa annettavan opetuksen tavoitteena on luoda yhtenäisen tavoitteellinen, opetuksellinen ja musiikillinen jatkumo, joka helpottaa lapsen siirtymistä musiikkileikkikoulun ryhmäopetuksesta soitinvalmennuksen kautta varsinaisiin musiikin laajan oppimäärän opintoihin. Oppimista sekä tietojen ja taitojen karttumista helpotetaan ja tuetaan opetuksessa käytettävän oppimateriaalin, opetusmenetelmien ja johdonmukaisen käsitteistön avulla. Olennaisen tärkeää on kiinteä vuorovaikutus ja tiedonkulku eri koulutustasojen välillä. Oppilaan musiikillisen yleissivistyksen kehittämiseksi instrumentti-, yhteismusisointi- ja musiikin perusteiden opinnot integroituvat keskenään siten, että oppilaan saamien tietojen ja taitojen välisen yhteyden oivaltaminen on mahdollisimman vaivatonta.

Jokainen musiikin perustason ja musiikkiopistotason oppilas (myös aikuisten opetuksen oppilas) laatii lukuvuosittain yhdessä instrumenttiopettajansa kanssa henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Suunnitelmassa määritellään tavoitteet lukuvuoden opinnoille ja opintojen yleiselle etenemiselle. Tavoitteenasettelussa otetaan huomioon oppilaan ikä, kehitystaso ja muut mahdolliset opiskeluun vaikuttavat seikat. Opettaja myös ohjaa oppilastaan hakeutumaan musiikin perusteiden ja yhteismusisoinnin opetukseen. On tärkeää, että myös oppilaiden vanhemmat ovat tietoisia opinnoille sovituista tavoitteista ja tukevat lastaan niiden saavuttamisessa.

Tavoitteellisessa musiikin opiskelussa on olennaista säännöllinen oppitunneilla käyminen ja kotiharjoittelu. Oppilaan saama instrumenttiopetus voidaan jakaa eripituisiksi oppitunneiksi viikon ajalle oppilaan kehitys- ja keskittymiskyvyn mukaan, ja opetusta voidaan antaa sekä yksilö- että ryhmäopetuksena. Opetuksessa käytettävät pedagogiset keinot valitaan ajatellen kyseisen oppilaan ominaislaatua ja kehitystasoa. Oppilasta ohjataan itsenäiseen harjoitteluun.

Musiikin esittäminen on erottamaton osa musiikinopiskelua. Esiintymistaitojen opetus aloitetaan heti musiikkiopintojen alussa. Oppilaille tarjotaan lukuvuosittain

monipuolisia ja palkitsevia esiintymistilaisuuksia, joissa kukin esiintyy taitojensa mukaan joko yksin tai ryhmässä. Esiintymisen tavoitteena on kehittää oppilaiden itsetuntoa sekä luontevaa ja vapautunutta suhdetta musiikin esittämiseen. Erytystä huomiota kiinnitetäänkin esiintymisjännityksen ja esiintymiseen mahdollisesti liittyvien muiden ongelmien hallintaan ja käsittelyyn.

Helsingin Konservatorion oppilaita totutetaan osana annettavaa opetusta myös monipuoliseen musiikin kuunteluun sekä konserteissa ja muissa musiikkitilaisuuksissa käymiseen.

5. VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

6.1. MUSIIKKILEIKKIKOULU

Tavoitteet

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on, että lapsi saa musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja, jotka muodostavat pohjan elinikäiselle musiikin harrastamiselle. Tavoitteena on kehittää lapsen musiikkiin liittyviä tiedollisia ja taidollisia valmiuksia ja kykyä kuunnella musiikkia sekä ilmaista itseään musiikin keinoin. Varhain aloitetut musiikkiopinnot tukevat lapsen kokonaispersoonallisuuden tasapainoista kehittymistä.

Opinnot ja opetuksen määrä

Helsingin Konservatoriossa varhaisiän musiikkikasvatusta annetaan musiikkileikkikoulussa. Opetus on tavoitteellista ja se toteutetaan leikinomaisesti. Lähtökohtana ovat elämyksellisyys ja kokonaisvaltaisuus. Suunnittelussa otetaan huomioon lapsen yleisen sekä musiikillisen kehityksen eri vaiheet.

Opetuksen sisältö muodostuu dynamiikan, sointiväriin, rytmin / tempon, melodian, harmonian ja muodon alkeiden opettamisesta. Oppimateriaalina käytetään lastenlauluja, klassista musiikkia ja kansanmusiikkia.

Opetuksen painopistealueita ovat

- musiikin taidolliset valmiudet
  - laulu- ja soittotaidon sekä musiikin kuuntelukyvyn kehittäminen
  - musiikillisen ilmaisukyvyn ja luovuuden kehittäminen
- musiikin tiedolliset valmiudet
  - melodiaan ja rytmiin liittyvien asioiden kokeminen ja toteuttaminen eri tavoin lapsiryhmän ikätason mukaan
  - musiikin käsitteistöön tutustuminen käsiteparien hiljainen – voimakas, kirkas – tumma, pitkä - lyhyt / suuri – pieni, tasa- tai kolmijakoinen, hidas – nopea, korkea – matala, duuri – molli, samanlainen – erilainen avulla

Keskeisimpiä työtapoja ovat laulaminen, soittaminen, musiikkiliikunta ja musiikin kuunteleminen. Monipuoliset työtavat tekevät oppimisesta kokonaisvaltaista sekä mahdollistavat lasten yksilöllisten oppimistaipumusten huomioon ottamisen.

Musiikkileikkikoulun ryhmät

Perheryhmät

- 3–6 kk vauvat
- 7–11 kk vauvat
- 1-vuotiaat
- 2-vuotiaat

Perheryhmissä opetusta on 1 x 30 min. viikossa. Lapset käyvät musiikkileikkikoulussa yhdessä vanhemman kanssa.

Alle 3-vuotiaiden ryhmissä totutellaan yhdessäoloon muiden lasten ja aikuisten kanssa, luodaan ja kartutetaan loru- ja lauluvarastoa, tutustutaan käsitepareihin kokonaisvaltaisen kokemisen kautta, körötellään, leikitään, lauletaan, soitetaan keho- ja rytmisoittimia, kuunnellaan musiikkia ja liikutaan musiikin mukaan.

Leikkiryhmät

- 3-vuotiaat
- 4-vuotiaat
- 5-vuotiaat

Leikkiryhmissä opetusta on 1 x 45 min. viikossa.

Kolmi-nelivuotiaiden ryhmissä totutellaan olemaan yhdessä ja toimimaan ryhmänä, luodaan ja kartutetaan loru- ja lauluvarastoa, lauletaan, leikitään, liikutaan musiikin mukaan, soitetaan keho-, rytm- ja melodialyömäsoittimia sekä kuunnellaan musiikkia, toteutetaan käsitepareja eri työtavoilla ja tehdään omaa työkirjaa.

Viisivuotiaiden ryhmissä opitaan lisäksi tuttujen laulujen ja lorujen avulla rytmiin ja melodiaan liittyviä asioita, tutustutaan rytminimiin sekä laulunimiin ja opitaan erottamaan käsitepareja.

Soitinryhmät

- 6-7 -vuotiaat, viisikielinen kantele / nokkahuilu / panhuilu

Soitinryhmissä opetusta on 1x 60 min. viikossa.

Kuusi - seitsemänvuotiaiden ryhmissä lauletaan, soitetaan, liikutaan musiikin mukaan ja kuunnellaan musiikkia, soitetaan uusia sekä edellisinä vuosina opittuja lauluja omalla soittimella sekä korvakuulolta että nuottikuvasta, improvisoidaan omalla soittimella, harjoitellaan yhteissoittoa erilaisten soitinsovitusten avulla, totutellaan säännölliseen harjoitteluun pienten kotitehtävien avulla, tutustutaan erilaisiin soittimiin, klassisen musiikin säveltäjiin ja heidän teoksiinsa sekä kartutetaan tiedollisia ja taidollisia valmiuksia myöhempiä musiikkiopintoja varten.

Opintojen kesto

Musiikkileikkikoulussa voi olla mukana oman valintansa mukaan joko yhden tai useamman lukuvuoden aina seitsemänteen ikävuoteen saakka.

6.2. SOITINVALMENNUS / SOITON RYHMÄOPETUS

Tavoitteet ja työtavat

Soitinvalmennuksen / soiton ryhmäopetuksen keskeisenä tavoitteena on tuottaa iloisia onnistumisen ja oppimisen elämyksiä musiikin parissa ja antaa hyvät perusvalmiudet soitto-opintojen jatkamiseksi musiikin perustasolla. Soitinvalmennuksen aikana lapsi oppii mm. valitsemansa instrumentin soiton alkeita ja nuotinlukua ja hänen keskittymis- ja kuuntelukykynsä paranevat. Lapsi oppii asettamaan pieniä tavoitteita ja toimimaan päämäärätietoisesti harjoitellen niiden saavuttamiseksi. Lapsi oppii toimimaan yhdessä toisten kanssa, hänen esiintymiskokemuksensa karttuu ja hänen itseluottamuksensa ja itseilmaisunsa kehittyvät.

Valmennusopinnoille on tyypillistä leikinomaisuus ja monipuoliset työtavat, soittamisen ja laulamisen lisäksi oppitunneilla voidaan esim. liikkua tai piirtää. Soitinvalmennus toimiikin siltana musiikkileikkikoulun ja musiikkiopiston välissä - vaikka soitinvalmennukseen voi tuki hakeutua myös ilman musiikkileikkikoulutaustaa.

Opinnot ja opetuksen määrä

Lapsi voi valita soittimekseen esim. huilun, klarinetin, viulun, alttoviulun, sellon, kontrabasson, viola da gamban, harpun, pianon, kitaran, kanteleen tai harmonikan. Soitinvalmennuksen aikana lapsi tutustuu myös muihin soittimiin ja tavoitteena on, että hänen oma soitinvalintansa varmistuu. Instrumenttiopetuksen lisäksi soitinvalmennusoppilaat voivat laulaa valmennuskuorossa ja soittaa valmennusorkesterissa, mikäli taidot sen sallivat.

Soitinvalmennukseen kuuluu sekä pienryhmä- että yksilöopetusta (45 min. viikoittain / oppilas). Käytännössä tämä tarkoittaa yleensä kahta opetuskertaa viikossa.

Soitinvalmennuksen lisäksi konservatoriossa voidaan antaa myös instrumenttikohtaista tai useamman eri instrumentin soiton ryhmäopetusta, jossa opetuksen tarjonta (soitinvalikoima, opetusryhmien koot, opetuksen määrä ja menetelmät) määritellään lukuvuosi- ja ryhmäkohtaisesti.

Opintojen kesto

Pääsääntöisesti soitinvalmennus on tarkoitettu 4–8-vuotiaille lapsille, ja soitinvalmennuksessa opiskellaan yleensä enintään kaksi lukuvuotta. Tämän jälkeen lapsi voi pyrkiä musiikin perustason opintoihin. Mikäli lapsi on aloittanut soitinvalmennuksessa hyvin nuorena tai on muuten perusteltua (esim. perhe- tai terveydelliset syyt), voidaan hänelle harkinnan mukaan myöntää yksi lisävuosi soitinvalmennukseen.

6.3. NUORTEN LAULUKOULU

Tavoitteet ja työtavat

Nuorten laulukoululla tarkoitetaan valmennusopetusta, jonka keskeisenä tavoitteena on tuottaa iloisia onnistumisen ja oppimisen elämyksiä musiikin parissa ja antaa hyvät perusvalmiudet lauluopintojen jatkamiseksi musiikin perustasolla.

Laulukoulussa nuori oppii mm. terveen ja luonnollisen äänenkäytön sekä laulamisen alkeita, nuotinlukua ja hänen keskittymis- ja kuuntelukykynsä kehittyvät. Nuori oppii asettamaan tavoitteita ja harjoittelemaan määrätietoisesti tavoitteidensa saavuttamiseksi sekä toimimaan yhdessä toisten kanssa. Laulukoulussa esiintymiskokemus karttuu ja itseluottamus ja itseilmaisu kehittyvät.

Opinnot ja opetuksen määrä

Laulukoulun opetukseen kuuluu yksilöopetusta 30 minuuttia viikossa sekä yhteismusisointia konservatorion kuorossa. Käytännössä tämä tarkoittaa yleensä kahta opetuskertaa viikossa.

Opintojen kesto

Laulukoulun alaikäraja on 11 vuotta, ja pääsääntöisesti laulukoulu on tarkoitettu 11 - 15 -vuotiaille nuorille. Laulukoulussa voi opiskella neljän lukuvuoden ajan, jonka jälkeen nuori laulaja voi pyrkiä jatkamaan lauluopintojaan musiikin perustasolla.

7. MUSIIKIN LAAJA OPPIMÄÄRÄ

Laajan oppimäärän mukainen musiikin perusopetus muodostuu musiikin perustason ja sille rakentuvan musiikkiopistotason opinnoista sekä niitä edeltävästä varhaisiän musiikkikasvatuksesta / valmentavasta opetuksesta. Perus- ja musiikkiopistotason opetus on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille.

Kaikilla oppilailla on jokin pääinstrumentti. Oppilas voi valita instrumenttikseen mm. viulun, alttoviulun, sellon, viola da gamban, kontrabasson, huilun, oboen, klarinetin, fagotin, nokkahuilun, panhuilun, saksofonin, trumpetin, käyrätorven, baritonitorven, pasuunan, tuuban, lyömäsoittimet, pianon, urut, cembalon, harmonikan, kitaran, kanteleen, harpun tai laulun.

7.1. MUSIIKIN PERUSTASO

Tavoitteet

Musiikin perustasolla oppilas oppii musiikin esittämiseen ja yhteismusisointiin tarvittavia instrumenttitaitoja, oppii lukemaan, kirjoittamaan, kuuntelemaan ja tuntemaan musiikkia sekä kehittämään musiikillista ilmaisukykyään ja esiintymistaitoaan. Perustason opinnot suoritettuaan oppilas voi jatkaa opintojaan musiikkiopistotasolla tai hakeutua musiikkialan ammatilliseen koulutukseen (musiikkialan perustutkinto).

Opinnot

- Instrumenttiopinnot peruskurssit 1, 2 ja 3 (soittimet)
peruskurssit 1 ja 2 tai yhdistetty peruskurssi (laulu)

Instrumentti- ja yhteismusisointiopinnoissa perehdytään soittamisen / laulamisen perustekniikkaan ja -ohjelmistoon sekä yhdessä soittamisen perustaitoihin.

Instrumenttiopinnot etenevät harjoitettavan ohjelmiston ja esiintymistilanteiden vaativuuden mukaan peruskursseittain tasolta toiselle. Oppilas laatii yhdessä instrumenttiopettajansa kanssa suunnitelman opintojen etenemisestä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa.

Oppilaan ei ole välttämätöntä tehdä kaikkien opetussuunnitelmaan sisältyvien eri tasojen kurssisuorituksia, mikäli se ei hänen edistymisensä kannalta ole perusteltua. Todistuksen saaminen edellyttää kuitenkin päättötason (peruskurssi 3) suorittamista.

- Yhteismusisointi kamarimusiikki, säestys, orkesteri, kuoro tms.

Oppilaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan tulee sisältyä yhteismusisointia mielellään koko opintojen ajan. Musiikin perustason todistuksen saaminen edellyttää yhteismusisointiin osallistumista vähintään kolmen lukuvuoden ajan. Suunnitelma laaditaan yhdessä instrumenttiopettajan kanssa.

Jokainen konservatoriossa orkesterisoittimen soittoa opiskeleva oppilas osallistuu jonkin konservatoriossa toimivan orkesterin toimintaan. Oma opettaja sekä orkesterin johtajat sopivat lukuvuoden alussa, mikä orkesteri on kullekin soittajalle sopivin. Jos oppilas ei perustellusta syystä voi osallistua orkesteritoimintaan, hänen on lukuvuoden alussa anottava vapautusta ko. lukuvuoden tai syys-/kevätlukukauden ajaksi konservatorion rehtorille

- Musiikin perusteet 3 60 min. / viikko
- Musiikin perusteet 4 90 min. / viikko

Opintojen kesto

Musiikin perustason opinnot on suoritettava enintään 10 lukuvuoden aikana ja viimeistään sinä lukuvuonna, jolloin oppilas täyttää 18 vuotta. Laulajien on suoritettava perustason opinnot viimeistään sinä lukuvuonna, jolloin oppilas täyttää 25 vuotta. Mikäli oppilas ei ehdi suorittaa kaikkia todistuksen saamiseksi edellytettäviä opintoja määräaikaan mennessä, hän voi kevään opintoihin ilmoittautumisen yhteydessä hakea mahdollisuutta suorittaa opintonsa päätökseen aikuisten opetuksessa.

7.2. MUSIIKKIOPISTOTASO

Tavoitteet

Musiikkiopistotason opinnoissa oppilas kehittää edelleen musiikin perustasolla saavuttamia taitoja ja tietoja niin, että hän saa valmiudet musiikkiharrastuksensa itsenäiseen jatkamiseen tai alan ammattiopintoihin. Oppilas laajentaa musiikin ja sen eri tyylien tuntemustaan sekä syventää kykyään luovaan ilmaisuun musiikin keinoin.

Opinnot

- Instrumenttiopinnot I kurssi (pääinstrumentti)
- Pääinstrumentin mukaan määräytyvät 2. instrumentin opinnot
Urkurit ja cembalistit, pianonsoiton peruskurssi 2
Laulajat, laulajien pianonsoiton peruskurssi

Instrumentti- ja yhteismusisointiopinnoissa kehitetään oppilaan musiikillista ajattelua, instrumentin soittoteknistä hallintaa ja ohjelmiston tuntemusta niin, että oppilas kykenee itsenäiseen työskentelyyn. Oppilas harjaantuu omaksumaan ja esittämään laajoja musiikillisia kokonaisuuksia sekä syventää kykyään tulkita musiikkia. Oppilas kykenee musiikilliseen vuorovaikutukseen toisten kanssa.

Mahdolliset solistisen sivuaineen opinnot tukevat oppilaan musiikillista kehitystä ja laajentavat hänen musiikillista näkemystään. Oppilas laatii yhdessä instrumenttiopettajansa kanssa suunnitelman opintojen etenemisestä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa.

- Yhteismusisointi kamarimusiikki, säestys, orkesteri, kuoro tms.

Oppilaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan tulee sisältyä yhteismusisointia mielellään koko opintojen ajan. Musiikin laajan oppimäärän (Musiikkiopistotason) todistuksen saaminen edellyttää yhteismusisointiin osallistumista vähintään kahden lukuvuoden ajan. Suunnitelma laaditaan yhdessä instrumenttiopettajan kanssa.

Jokainen konservatoriossa orkesterisoittimen soittoa opiskeleva oppilas osallistuu jonkin konservatoriossa toimivan orkesterin toimintaan. Oma opettaja sekä orkesterin johtajat sopivat lukuvuoden alussa, mikä orkesteri on kullekin soittajalle sopivin. Jos oppilas ei perustellusta syystä voi osallistua orkesteritoimintaan, hänen on lukuvuoden alussa anottava vapautusta ko. lukuvuoden tai syys-/kevätlukukauden ajaksi konservatorion rehtorille osoitettavalla hakemuksella. Hakemukset käsittelee rehtori yhdessä oman soitonopettajan sekä orkesterinjohtajan kanssa.

- Musiikin perusteet musiikin perusteet 5
musiikin perusteet 6
sekä joko
musiikin perusteet 7 tai
musiikin perusteet 8

Musiikin perusteiden opetuksen sisältönä ovat musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin hahmottaminen sekä musiikin historian ja tyylien tuntemus. Oppilas harjaantuu hahmottamaan musiikkia sekä kuulemisen että nuottikirjoituksen pohjalta ja kykenee soveltamaan historian ja tyylien tuntemustaan esittäessään musiikkia. Mikäli oppilas aikoo hakeutua musiikkialan ammattikoulutukseen, suositellaan, että hän sisällyttää opintoihinsa musiikin perusteiden kurssin 7.

Oppilaan kehitys- ja taitotaso (mahdolliset aikaisemmat opinnot) otetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa huomioon siten, että hän voi suorittaa osan opintojaksoista tasokokeena.

- Valinnaiset opinnot mm.
vapaa säestys ja improvisointi
2. instrumentin opinnot
musiikin perusteet 7 tai 8
sävellys/ sovitus
musiikinkirjoitusohjelmien käyttö

Valinnaisten opintojen opinto-oikeutta haetaan keväällä opintoihin ilmoittautumisen yhteydessä. Opinto-oikeuksien myöntämisessä otetaan huomioon oppilaan aktiivisuus ja opintomenestys sekä oppilaitoksen resurssit. Musiikkiopistotason todistuksen saaminen ei edellytä valinnaisten opintojen sisällyttämistä oppilaan opinto-ohjelmaan. Tämän vuoksi henkilökohtaista opetusta sisältävät valinnaiset opinnot eivät sisälly lukukausimaksuun vaan niistä peritään lisäkorvaus.

Säännöllinen esiintyminen lukuvuosittain ja musiikin kuuntelu ovat osa musiikkiopistotason opintoja.

Opetuksen määrät

ovat opetettavan aineen mukaan seuraavat:

- Instrumenttiopinnot 60 min. / viikko (pääinstrumentti)
30 min. / viikko (2. instrumentti)

Osa opetuksesta voidaan antaa myös ryhmäopetuksena. Oppilaan kurssisuoritukset, esiintymiset oppilasilloissa ja konserttikäynnit, joissa oma opettaja on läsnä, sisältyvät opetukseen. Opetukseen voi sisältyä myös kamarimusiikin opetusta eri tavoin järjestettynä (oppituntien yhdistäminen, periodit jne.)

Oppilaalle voidaan hakemuksen perusteella myöntää pääinstrumentin opintoihin täydentävää opetusta. Täydentävästä opetuksesta peritään lisäkorvaus.

- Yhteismusisointi opetuksen määrä vaihtelee yhtyeen,
orkesterin, kuoron ym. mukaan
- Musiikin perusteet 5 90 min. / viikko
- Musiikin perusteet 6 90 min. / viikko

- Musiikin perusteet 7 90 min. / viikko
- Musiikin perusteet 8 90 min. / viikko

Opintojen kesto

Musiikkiopistotason opinnot on suoritettava enintään neljän lukuvuoden aikana. Mikäli oppilas ei ehdi suorittaa kaikkia todistuksen saamiseksi edellytettäviä opintoja määräaikaan mennessä, hän voi kevään opintoihin ilmoittautumisen yhteydessä hakea mahdollisuutta suorittaa opintonsa päätökseen aikuisten opetuksessa.

7.3. AIKUISTEN OPETUS

Tavoitteet ja sisällöt

Aikuisten opetuksen tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin musiikin perustason ja musiikkiopistotason opinnoissa.

Aikuisten opetus on tarkoitettu ensisijaisesti sellaisille nuorille, jotka haluavat täydentää opintojaan saadakseen musiikin perustason tai musiikkiopistotason päättötodistuksen sekä sellaisille nuorille aikuisille, jotka eivät ikänsä vuoksi voi opiskella musiikin perus- tai musiikkiopistotasolla, mutta joilla katsotaan olevan edellytykset tavoitteelliseen musiikinopiskeluun. Yleisenä sääntönä on, että aikuisten opetukseen otetaan korkeintaan 26-vuotiaita, laulua opiskelemaan korkeintaan 30-vuotiaita oppilaita.

Opetuksen määrät

ovat opetettavan aineen mukaan seuraavat:

- Instrumenttiopinnot 45 min. / viikko (solistinen pääaine)
30 min. / viikko (solistinen sivuaine)

Osa opetuksesta voidaan antaa myös ryhmäopetuksena. Oppilaan kurssisuoritukset, esiintymiset oppilasilloissa ja konserttikäynnit, joissa oma opettaja on läsnä, sisältyvät opetukseen. Opetukseen voi sisältyä myös kamarimusiikin opetusta eri tavoin järjestettynä (oppituntien yhdistäminen, periodit jne.)

- Yhteismusisoinnin ja musiikin perusteiden opetuksen määrät ovat samat kuin musiikin perus- ja musiikkiopistotasolla.

Oppilaalle voidaan hakemuksen perusteella myöntää pääinstrumentin opintoihin täydentävää opetusta. Täydentävästä opetuksesta peritään lisäkorvaus.

Opintojen kesto

Opiskelu-oikeus myönnetään lukuvuodeksi kerrallaan opiskelumenestyksen perusteella. Aikuisosastossa voi opiskella enintään neljän lukuvuoden ajan. Laulun tai muun sellaisen instrumentin, jonka opiskelua ei ole voinut aloittaa kovin nuorena, opiskelu-aika voi harkinnan mukaan olla pidempikin. Oppilas laatii yhdessä instrumenttiopettajansa kanssa suunnitelman opintojensa etenemisestä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa.

8. LISÄOPETUS

Lisäopetusta voidaan antaa musiikkiopistotason suorittaneille ja opinnoissaan hyvin menestyneille oppilaille, jotka tähtäävät musiikkialan ammattiin, mutta eivät esim. ikänsä vuoksi voi vielä hakeutua ammattikoulutukseen. Lisäopetusta voidaan antaa myös sellaisille musiikkialan ammattiin haluaville nuorille, joilla katsotaan olevan edellytykset menestyä ammattikoulutuksen pääsykokeissa lisävalmennuksen jälkeen.

Opinto-oikeus lisäopetukseen myönnetään lukuvuodeksi kerrallaan. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma, jossa määritellään opintojen tavoitteet, opiskeltavat aineet sekä annettavan opetuksen määrä.

Lisäopetuksessa orkesterisoittimen soittoa opiskeleva oppilas osallistuu jonkin konservatoriossa toimivan orkesterin toimintaan. Oma opettaja sekä orkesterin johtajat sopivat lukuvuoden alussa, mikä orkesteri on kullekin soittajalle sopivin. Jos oppilas ei perustellusta syystä voi osallistua orkesteritoimintaan, hänen on lukuvuoden alussa anottava vapautusta ko. lukuvuoden tai syys-/kevätlukukauden ajaksi konservatorion rehtorille osoitettavalla hakemuksella. Hakemukset käsittelee rehtori yhdessä oman soitonopettajan sekä orkesterinjohtajan kanssa.

9. SUORITETTAVAT KURSSIT

Musiikin laajaan oppimäärään sisältyvien instrumentti- ja oppiainekohtaisten kurssien tavoitteet, sisällöt, opetus- ja työmuodot ja suoritukset sekä edeltävät ja korvaavat opinnot on kuvattu opetussuunnitelman liitteenä olevissa kurssikuvauksissa.

Instrumenttiopintojen kurssisuoritukset tehdään konservatorion kurssiperiodien aikana tai perustellusta syystä muuna sovittuna ajankohtana (esim. sairaustapaukset). Kurssisuoritukseen varsinaisen pienen konserttiohjelman lisäksi kuuluvat teknistä osaamista ja nuotinlukutaitoa kartoittavat tehtävät voi suorittaa joko a) konserttiohjelman yhteydessä, b) instrumentti-/instrumenttiryhmäkohtaisten työpajojen yhteydessä tai c) muuna erikseen arvioituna suorituksena saman lukuvuoden aikana kuin ko. kurssisuoritukseen kuuluvan konserttiohjelman esitys ja mieluiten ennen konserttiohjelman esittämistä.

Niille oppilaille, joiden kannalta on perusteltua suorittaa kansainvälisesti tunnustettu ja tunnustettu kurssisuoritus (esim. ulkomaalaiset oppilaat), voidaan järjestää mahdollisuus Associated Board of Royal Schools of Music'in tutkintojärjestelmän mukaisen opintosuorituksen tekemiseen. Suoritus korvaa konservatoriossa suoritettavan vastaavantasaisen kurssisuorituksen ja luetaan osaksi laajan oppimäärän opintoja. Em. suorituksen rinnastusohje on opetussuunnitelman liitteenä. Tästä opintosuorituksesta peritään oppilaalta ABRSM:n perimä suoritusmaksu. Suoritukset tehdään ABRSM:n edustajan ilmoittamana ajankohtana.

10. OPPILASARVIOINTI

Tavoitteet ja tehtävät

Arvioinnin tavoitteena ja tehtävänä on ohjata oppilasta opiskelun tavoitteiden asettamisessa ja auttaa häntä niiden saavuttamisessa sekä ohjata häntä itsearviointiin. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa ja siihen sisältyy erilaisia

palautteen antamisen tapoja. Tavoitteena on tukea oppilaan hyvän itsetunnon kehittymistä ja musiikin harrastamista osana elämän kokonaisuutta.

Oppilaan edistyminen instrumenttitaidoissa ja musiikin perusteiden opinnoissa arvioidaan ja kirjataan vuosittain oppilaan opintokirjaan. Oppilaan kurssisuoritusten arvioinnit kirjataan oppilaitoksen opintorekisteriin.

Kurssi- ja muiden opintosuoritusten arvioinnissa, arvioinnin uusimisessa ja oikaisussa noudatetaan lakia ja asetusta taiteen perusopetuksesta sekä oppilaitoksen laatimia opetussuunnitelmia ja arvioinnin perusteita.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Instrumenttiopintojen ja musiikin perusteiden kurssien arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit on esitetty opetussuunnitelman liitteessä.

Arvosana-asteikot ja arviointi

Musiikin laajan oppimäärän opintosuoritusten arvioinnissa käytetään seuraavaa arvosana-asteikkoa:

erinomainen	5
kiitettävä	4
hyvä	3
tydyttävä	2
hyväksytty	1

Tällä asteikolla arvioidaan seuraavien kurssien suoritukset:

- soittimien soiton peruskurssit 2 ja 3
- laulun peruskurssit 1 ja 2 sekä yhdistetty peruskurssi
- kaikkien instrumenttien I kurssit sekä
- musiikin perusteiden kurssit 3, 4, 5, 6, 7 ja 8

Seuraavat kurssit arvioidaan suoritettu / uusittava:

- soittimien soiton peruskurssi 1
- musiikin perusteiden kurssit 1 ja 2

Instrumenttiopintojen kurseihin liittyvät nuotinlukutaidon (prima vista) näytteet arvioidaan seuraavasti:

- peruskurssi 1   suoritettu / uusittava
- peruskurssi 2   suoritettu / uusittava
- peruskurssi 3   asteikolla 1 – 5
- I kurssi   asteikolla 1 – 5

Yhteismusisoinnista ja vapaasti valittavista opinnoista annetaan osallistumismerkintä.

Arviointi ja arviointilautakunnat

Instrumenttiopintojen kurssisuoritukset arvioi opettajista muodostettu arviointilautakunta. Kaikkien peruskurssien ja I kurssien lautakunnassa on puheenjohtajan lisäksi kaksi jäsentä. Mikäli kurssisuoritukseen liittyvät teknisen- ja nuotinlukutaidon osaamista kartoittavat tehtävät suoritetaan muulla tavoin kuin konserttiohjelman yhteydessä, arvioijana toimii opettaja yhdessä kollegansa kanssa.

Oppilasta kuullaan arvioinnin yhteydessä ja hänelle annetaan kaikista suorituksistaan myös sanallinen palaute.

Associated Board of Royal Schools of Music'in tutkintojärjestelmän mukaiset suoritukset arvioi ABRSM:n edustaja.

Musiikin perusteiden kurssien 1,2,4 ja 8 suoritukset arvioi kurssin opettaja. Kurssien 3,5,6 ja 7 suoritukset opettaja arvioi yhdessä kollegansa kanssa.

Arvosanan korottaminen

Oppilaalla on mahdollisuus korottaa saamaansa arvosanaa tai uusia hylätty suoritus. Arvosanan korottamisen realistisista mahdollisuuksista keskustellaan aina opettajan kanssa.

Mikäli arviointilautakunta hylkää oppilaan solistisen instrumentin kurssisuorituksen, suorituksen uusiminen on mahdollista aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua hylätystä suorituksesta.

Arvioinnin oikaiseminen

Perusopetuksen oppilas voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää arvioinnin suorittanutta opettajaa tai opettajia uusimaan arvioinnin. Jos oppilas on tyytymätön pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, oppilas voi pyytää arviointiin oikaisua rehtorilta.

11. MUUALLA SUORITETTUJEN OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Muissa musiikkioppilaitoksissa suoritettut laajan oppimäärän mukaiset instrumenttiopintojen kurssit hyväksytään korvaaviksi suorituksiksi sellaisenaan.

Musiikin perusteiden kurseista

- 1 ja 2 kurssit hyväksytään korvaaviksi suorituksiksi sellaisenaan.
- 3 kurssi hyväksytään Helsingin Konservatoriossa suoritettuna hyväksytyt tasokokeen perusteella.
- 4, 5, 6, 7 ja 8 kurssit hyväksytään korvaaviksi suorituksiksi sellaisenaan, jos niistä on annettu arvosana, muussa tapauksessa aiemmat suoritukset hyväksytään tasokokeen perusteella.
- Peruskouluissa ja lukiossa suoritettuja musiikin perusteiden em. kurseja ei hyväksytä sellaisenaan, mutta oppilas voi suorittaa kurssin tasokokeella.

Mikäli oppilas on aloittanut musiikin laajan oppimäärän suorittamisen jossakin toisessa opetustuntiperusteista valtionapua saavassa musiikkioppilaitoksessa, hyväksytään siellä suoritettu yhteismusisointi osaksi hänen opintojaan. Peruskoulussa tai lukiossa samanaikaisesti konservatorion opintojen kanssa suoritettava yhteismusisointi hyväksytään osaksi laajan oppimäärän opintoja vain erityistapauksessa rehtorin päätöksellä. Oppilaan on kuitenkin opintojensa aikana osallistuttava yhteismusisointiin myös konservatoriossa.

12. TODISTUKSET

Musiikin laaja oppimäärä jakautuu kahteen tasoon, musiikin perustasoon ja musiikkiopistotasoon. Kummankin tason opintojen suorittamisesta annetaan erikseen päättötodistus. Todistusten sisältö noudattaa Opetushallituksen vahvistamia opetussuunnitelman perusteita.

Todistukset sisältävät seuraavat asiat:

Musiikin perustason päättötodistus

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista todistus annetaan
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- oppilaan pääaineen päättösuoritus*, arvosana ja suorituksen ajankohta
- musiikin perusteiden päättösuoritus*, arvosana ja suorituksen ajankohta
- osallistuminen yhteismusisointiin, yhtyekokoonpanot ja osallistumisajat
- muut mahdolliset opintosuoritukset
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
- maininta, että musiikin laaja oppimäärä sisältää musiikin perustason ja musiikkiopistotason opinnot
- arvosana-asteikko

Musiikkiopistotason päättötodistus

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista todistus annetaan
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- oppilaan pääaineen päättösuoritus*, arvosana ja suorituksen ajankohta
- musiikin perusteiden päättösuoritus*, arvosana ja suorituksen ajankohta
- osallistuminen yhteismusisointiin, yhtyekokoonpanot ja osallistumisajat
- muut mahdolliset opintosuoritukset
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
- maininta, että musiikin laaja oppimäärä sisältää musiikin perustason ja musiikkiopistotason opinnot
- arvosana-asteikko

Musiikkiopistotason päättötodistus on samalla todistus koko musiikin perusopetuksen laajan oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksissa mainitaan, minkä vaatimusten mukaan päättösuoritukset on tehty.

Oppilaalle annetaan pyydettyessä todistus tai matrikkeliote suoritetuista opinnoista arvosanoineen.

13. OPPILAAKSI OTTAMINEN

Helsingin Konservatoriossa annettava taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukainen opetus on ensisijaisesti tarkoitettu kouluikäisille lapsille ja nuorille. Oppilaaksi ei pääsääntöisesti oteta yli 26-vuotiaita, oppilaaksi hyväksyttävien laulajien yläikäraja voi kuitenkin olla 30 vuotta. Edellä mainittua vanhempia oppilaita voidaan erittäin perustellusta syystä ottaa rehtorin erillisellä päätöksellä.

Musiikkileikkikoulussa annettavaan varhaisiän musiikkikasvatukseen oppilaat otetaan ilman pääsykoetta ilmoittautumisjärjestyksessä.

Varhaisiän musiikkikasvatukseen kuuluvaan soiton ryhmäopetukseen oppilaat voidaan ottaa ilman pääsykoetta.

Soitinvalmennukseen / laulukouluun sekä musiikin perustason ja musiikkiopistotason opintoihin, aikuisten opetukseen ja lisäopetukseen oppilaat otetaan lukuvuosittain järjestettävän pääsykokeen perusteella. Soitinvalmennukseen / laulukouluun hyväksytyjen on halutessaan siirtyä musiikin perustason opintoihin osallistuttava uudelleen pääsykokeeseen.

Ikätasoisin järjestettävissä kokeissa testataan mm. hakijoiden instrumentin hallintataitoja sekä musiikin hahmottamiskykyä. Opettajakollegioiden valmistelumat pääsykokeiden sisällöt hyväksyy konservatorion johtokunta.

Oppilaat valitaan instrumenttikohtaisesti paremmuusjärjestyksessä pääsykokeen tulosten perusteella. Valintaa tehtäessä otetaan huomioon vapaat oppilaspaikat, soitinjakauma, oppilaiden ikäjakauma, mahdolliset erityisopetuksen tarpeessa olevat, oppilaitoksen resurssit sekä opetussuunnitelman mukaisten opetusjärjestelyiden toteuttaminen parhaalla mahdollisella tavalla. Oppilasvalinnoista päättää rehtori pääsykoelautakuntien esityksestä.

14. MUSIIKINOPETUS ERITYISOPPILAILLE

Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen

Mikäli oppilas ei sairauden, vammaisuuden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Tarve opetuksen yksilöllistämiseen voi olla tiedossa jo oppilaaksi hakuvaiheessa tai selvitä vasta opintojen aikana.

Yksilöllistettyä opetusta voidaan konservatoriossa antaa, mikäli oppilaitoksessa on tarvittava tapauskohtainen pedagoginen erityisosaaminen, motivaatio ja soveltuva oppimisympäristö ja mikäli opettajan ja oppilaan tarvitsemat tukitoimet on mahdollista järjestää.

Oppilasvalinta

Oppilaalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen annettavaa opetusta. Oppilaat valitaan pääsykokeissa (ks. luku 13). Mikäli tarve opetuksen yksilöllistämiseen on tiedossa jo hakuvaiheessa, voidaan pääsykoetta käyttää joko osittain tai koko valintaprosessi voidaan yksilöllistää. Tällöin oppilaalle järjestetään tutustumisjakso, jonka aikana opiskelun edellytykset arvioidaan yhteistyössä vanhempien ja mahdollisten muiden tukihenkilöiden kanssa.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Yksilöllistetyssä opetuksessa olevalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma, jossa pyritään niin paljon kuin mahdollista noudattamaan oppilaitoksen varsinaista opetussuunnitelmaa. Henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa määritellään seuraavat asiat:

1. Opintojen tavoitteet

Tavoitteet ovat musiikkikasvatuksellisia. Lähtökohtana on oppilaan musiikillisten kykyjen ja taitojen kehittäminen hänen omista edellytyksistään lähtien. Tavoitteita voidaan asettaa sekä pitkälle että lyhyelle aikavälille.

2. Opiskeluaika

Opiskeluaika määritellään asetettujen tavoitteiden mukaan. Opiskeluaikaa myönnetään lukuvuodeksi tai -kaudeksi kerrallaan niin kauan, kuin opiskelulle voidaan asettaa mielekkäitä tavoitteita.

3. Opetuksen toteuttamistapa

Opintosuunnitelmassa määritellään lukuvuosittain oppilaan saaman henkilökohtaisen opetuksen määrä ja mahdollinen osallistuminen ryhmäopetukseen sekä musiikin kuuntelun ja esiintymiskoulutuksen toteuttaminen.

4. Tarvittavat tukitoimet

Opintosuunnitelmaan kirjataan myös mahdolliset opetustiloissa tarvittavat järjestelyt, apuvälineet, avustajan käyttö ym., kotiharjoittelun ohjaaminen sekä opettajan tarvitsema tuki.

5. Suoritukset

Opintosuunnitelmaan kirjataan suunnitelma mahdollisista suorituksista tai suoritusten yksilöllistämisestä. Saavutetusta osaamisesta voidaan antaa erilaisia näyttöjä.

6. Arviointimenettely

Arviointi tapahtuu suhteessa oppilaan omiin tavoitteisiin. Opettaja käy vähintään kerran lukuvuodessa arviointikeskustelun oppilaan ja hänen huoltajiensa tai tukihenkilöittensä kanssa. Arviointi kirjataan lyhyesti opintokirjaan. Suoritusten arvioinnissa noudatetaan yleistä opetussuunnitelmaa.

Todistukset

Opinnoista annetaan todistus, josta käy ilmi opintojen sisältö. Musiikin perustason tai musiikkiopistotason päättötodistus voidaan antaa, mikäli valtaosa siihen vaadittavista opinnoista on suoritettu. Todistukseen merkitään, millä tavoin suorituksia on yksilöllistetty.

15. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

Yhteistyö vanhempien kanssa alkaa jo oppilaaksi hakemisen yhteydessä. Vanhempien rooli oppilaan musiikkiopintojen, erityisesti kotiharjoittelun, tukemisessa on erityisen tärkeä.

Yhdyssteenä oppilaiden huoltajien ja oppilaitoksen välillä toimivat opettajat, vanhempainillat, konsertit ja oppilasillat, tiedotuslehti, kotisivut, oppilaan opas, oppilashallinto-ohjelman Wilma www-liittymä sekä Helsingin Konservatorion Tuki r.y.

Helsingin Konservatorion tavoitteena on luoda yhteistyössä opettajien sekä oppilaiden vanhempien kanssa monipuolisia ja rohkaisevia mahdollisuuksia oppilaiden esiintymistaitojen kehittämiseen erilaisten oppilasillojen, konserttien ja esiintymisvierailuiden avulla.

16. YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Opetustoiminnan lähtökohtana on näkemys siitä, että musiikkiharrastus tärkeä osa oppilaan elämän kokonaisuutta kodin, koulun, muiden harrastusten ja ystäväpiirin ohella.

Helsingin Konservatorion musiikin perusopetuksen luontevia yhteistyötahoja ovat mm. päiväkodit, peruskoulujen ala- ja yläasteet, lukiot, muut musiikkioppilaitokset, orkesterit ja kuorot, seurakunnat, palvelutalot, vanhainkodit, sairaalat, erilaiset yhdistykset ja järjestöt, liikeyritykset sekä kaupunginosayhdistykset.

Helsingin Konservatorio pyrkii aktiiviseen yhteistyöhön myös musiikin perusopetusta antavien kansainvälisten oppilaitosten kanssa.

17. OMAN ALUEEN KULTTUURIPALVELUJEN TUOTTAMINEN

Helsingin Konservatorio on keskeinen Ruoholahden alueen paikallisten kulttuuri- palveluiden tuottaja.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osaaminen on ruoholahtelaisten ulottuvilla mm. erilaisissa tapahtumissa (esim. Taiteiden yö), oppilasilloissa, konserteissa, oopperaesityksissä jne. Yhteisiä tilaisuuksia järjestetään mm. alueen koulujen, päiväkotien, seurakunnan ja erilaisten yhdistysten kanssa.

Konservatorion orkesterit, kuorot ja yhtyeet esiintyvät erilaisissa ruoholahtelaisten yritysten ja yhteisöjen järjestämissä tilaisuuksissa.

18. OPPILAITOKSEN ITSEARVIOINTI

Helsingin Konservatorion toimintaa arvioidaan oppilaitoksen laatujärjestelmässä määritellyillä tavoilla (www.konservatorio.fi/laatutyö). Arviointi on säännöllistä, jatkuvaa ja monipuolista.

Arvioinnin perustana on konservatorion toiminnalle asetettu visio, arvoperusta ja strategia. Keskeisimpänä tavoitteena on oppilaitoksen toiminnan linjakkuus ja tarkoituksenmukaisuus sekä oppilaiden korkeatasoinen osaaminen.

Musiikin taiteen perusopetuksen arvioinnin ja kehittämistyön kohteina ovat mm.

- koulutuksen suunnittelu (opetussuunnitelmatyö, resurssien käytön tehokkuus, opetustyön johtaminen),
- koulutuksen toteutus (opetustyö, opinto-ohjaus, opetuksen määrä, opintosuoritusten ja todistusten määrät, osaamistulokset),
- opettajien kelpoisuus, kouluttautuminen ja taiteellinen toiminta,
- oppilaiden tyytyväisyys ja hyvinvointi.

Arviointitietoa kehittämistoimenpiteiden toteuttamista varten saadaan ja kerätään palautetietona, tunnuslukuina ja kustannusseurantana. Konservatorion toimintaa arvioidaan myös vertaamalla sitä muiden koti- ja ulkomaisten musiikkioppilaitosten toimintaan ja tuloksiin.

ARVIOINNIN KOHTEET JA ARVIOINTIKRITEERIT
Instrumenttitaidot / Peruskurssit ja I kurssi

LIITE 1

ARVIOINNIN KOHDE	ERINOMAINEN 5	HYVÄ 3	HYVÄKSYTTY 1
1. Tekninen suoriutuminen	Oppilaan esitykset ovat teknisesti varmoja ja hallittuja.	Oppilaan esitykset ovat teknisesti enimmäkseen varmoja ja melko hallittuja.	Oppilaan esityksissä voi havaita kehittymässä olevan tekniikan piirteitä.
2. Melodian ja harmonian käsittely	Melodian muotoilu on ilmeikästä ja linjakasta. Sointujen käsittely on johdonmukaista ja perusteltua.	Melodiat ja sointupohja erottuvat toisistaan. Melodian muotoilu ja harmonioiden käsittely on melko varmaa.	Esityksessä voi havaita melodioiden muotoilua sekä hetkittäistä pyrkimystä melodian ja sointupohjan erotteluun.
3. Tempon ja rytmin käsittely	Esitystempot sopivat hyvin teosten karaktääreihin. Rytmin käsittely on elävää ja agogiikka luontevaa.	Esitystempot ovat enimmäkseen hallittuja. Rytmin käsittely on selkeää eikä esityksessä ole suuria rytmivirheitä.	Esityksen tempo ja rytmihahmot säilyvät tunnistettavina.
4. Muodon hahmottaminen	Oppilas hahmottaa musiikillisia kokonaisuuksia kunkin tyyllilajin mukaisesti.	Oppilas pystyy hahmottamaan eri sävellyksien pienoismuotoja.	Oppilas pyrkii hahmottamaan säkeitä.
5. Dynamiikan käyttö	Dynamiikan käyttö on vivahteikasta ja perusteltua.	Oppilaan esityksissä on dynaamista vaihtelua.	Oppilaan esityksissä on jonkin verran nyansseja.
6. Äänenmuodostus ja soinnin hallinta	Äänenmuodostus on ilmeikästä ja teknisesti moitteetonta.	Oppilaan äänenmuodostus on perustaltaan terve.	Oppilas osoittaa pyrkimystä terveeseen äänenmuodostukseen.
7. Sävelpuhtaus ja intonaatio	Esityksien sävelpuhtaus on hyvä.	Esityksien sävelpuhtaus on enimmäkseen hyvä.	Esityksien sävelpuhtaus on paikoitellen kelvollinen.
8. Tekstin käsittely (laulajat)	Laulettava teksti on selkeää ja ilmaisuvoimaista. Eri kielten ääntäminen on moitteetonta.	Artikulointi ja eri kielten ääntäminen on enimmäkseen selkeää.	Artikulaatio ja eri kielten ääntäminen on osittain selkeää.
9. Musiikillinen ilmaisu	Musiikillinen ilmaisu on rikasta ja eläytyvää sekä sävellyksien tyylikausien mukaista.	Oppilas pyrkii elävään musiikilliseen ilmaisuun.	Oppilas osoittaa pyrkimystä musiikilliseen ilmaisuun.
10. Esiintyminen	Oppilaan esiintyminen on varmaa, vakuuttavaa ja luontevaa.	Oppilaan esiintyminen on kohtalaisen varmaa ja hän kykenee esittämään ohjelmansa harjoitetulla tavalla.	Oppilas pystyy esittämään ohjelmansa kokonaan läpi.
11. Prima vista	Nuotinluku on sujuvaa tempo oikea ja oppilas toteuttaa hyvin sävellyksen esityserkinnät.	Nuotinluku on varmahkoa vaikka tempo voi olla verkkainen ja horjuva.	Esitetty nuotinlukutehtävä on tunnistettavissa.
12. Muuta merkittävää	Oppilaan esityksissä voi olla muitakin huomionarvoisia piirteitä.		

Erinomainen 5	Esityksen kokonaisvaikutelma on vakuuttava, kurssitasoon nähden suurimmalta osaltaan erinomainen eikä miltään osin kovin puutteellinen.
Kiitettävä 4	Esityksen kokonaisvaikutelma on varma, siinä voi olla myös sekä erinomaisia että tason hyvä (3) piirteitä.
Hyvä 3	Esityksen kokonaisvaikutelma on kohtalaisen varma ja musikaalinen, eikä siinä ole merkittäviä soittoteknisiä puutteita.
Tyydyttävä 2	Esitys antaa paikoin musikaalisen vaikutelman, siinä voi olla myös sekä tason hyvä (3) että tason hyväksytty (1) piirteitä.
Hyväksytty 1	Esitys täyttää hyväksytyn tason. Kurssiohjelman hallinta jättää toivomisen varaa.

ARVIOINNIN KOHTEET JA ARVIOINTIKRITEERIT
Musiikin perusteet

LIITE 2

ARVIOINNIN KOHDE	ERINOMAINEN 5	HYVÄ 3	HYVÄKSYTTY 1
1. Nuottikuva kirjoituksena	Oppilas hallitsee ja osaa lukea nuottikuvaa sekä tuottaa sitä erinomaisesti.	Oppilas ymmärtää ja osaa lukea nuottikuvaa sekä tuottaa sitä kohtalaisesti.	Oppilas osoittaa ymmärtävänsä nuottikuvaa auttavasti.
2. Nuottikuva hahmoina	Oppilas hallitsee eri hahmojen kuten intervallien ja sointumuotojen merkityksen sekä tehtävät erinomaisesti.	Oppilas ymmärtää eri hahmojen merkityksen ja tehtävät kohtalaisesti.	Oppilas ymmärtää joidenkin hahmojen merkityksen ja tehtävät auttavasti.
3. Sävellajit	Oppilas tuntee etumerkinnät, sävellajit ja moodit sekä niissä tarvittavat modaaliset ja kromaattiset muunnesävelet erinomaisesti.	Oppilas tuntee etumerkinnät, sävellajit ja moodit sekä niissä tarvittavat muunnesävelet kohtalaisesti.	Oppilas tuntee yksinkertaisimmat etumerkinnät, sävellajit ja moodit sekä niissä tarvittavat muunnesävelet auttavasti.
4. Rytmien käsittely	Oppilas hallitsee tahtiosoituksen, tahtilajin, tempon, rytmien ja poikkeusjaot sekä muodon perusteet erinomaisesti.	Oppilas ymmärtää tahtiosoituksen, tahtilajin, tempon, rytmien ja poikkeusjaot sekä muodon perusteet kohtalaisesti.	Oppilas tunnistaa tahtiosoituksen, tempon, rytmien ja poikkeusjaot sekä muodon perusteet auttavasti.
5. Melodian käsittely	Oppilas osaa kirjoittaa kuulemansa melodian nuottikuvaksi. Hän kykenee itsenäisesti harjoittelemaan esitettävää ohjelmistoa agogiikaltaan ja dynamiikaltaan sen edellyttämin tavoin.	Oppilas osaa kirjoittaa kuulemansa melodian nuottikuvaksi ja kykenee itsenäisesti harjoittelemaan esitettävää ohjelmistoa kohtalaisesti.	Oppilas osaa kirjoittaa kuulemansa melodian nuottikuvaksi ja kykenee itsenäisesti harjoittelemaan esitettävää ohjelmistoa auttavasti.
6. Harmonia	Oppilas tunnistaa intervallit, soinnut, funktiot ja laajennetut kadenssit.	Oppilas tunnistaa intervallit, soinnut, funktiot ja erilaisia kadensseja.	Oppilas tunnistaa joitakin intervaleja, sointuja, funktioita ja kadensseja.
7. Sävelpuhtaus ja intonaatio	Oppilas ymmärtää ja osaa toteuttaa tonaalisen ja modaalisen intonaation erityispiirteet.	Oppilas ymmärtää tonaalisen ja modaalisen intonaation erityispiirteitä.	Oppilas ymmärtää tonaalisen ja modaalisen intonaation erityispiirteitä suuntaa-antavasti.
8. Prima vista	Oppilas osaa etsiä sävellajin ääniraudasta, kykenee esittämään annetun tehtävän rytmiltään ja intonaatioltaan musikaalisesti.	Oppilas osaa etsiä sävellajin ääniraudasta, kykenee esittämään annetun tehtävän rytmiltään ja intonaatioltaan ymmärrettävästi.	Oppilas kykenee esittämään annetun tehtävän rytmiltään ja säveliltään auttavasti.
9. Äänenkuljetus	Oppilas hallitsee tyylinmukaisen äänenkuljetuksen, hajasävelten käytön ja kykenee soittamaan continuousäestystä.	Oppilas osaa äänenkuljetuksen perusteet sekä kirjoittaen että soittaen.	Oppilas ymmärtää äänenkuljetuksen perusteita ja tuottaa auttavasti sävelkudosta kirjoittaen ja soittaen.
10. Muuta merkittävää	Oppilaan suoritteissa voi olla muitakin huomionarvoisia piirteitä.		

Erinomainen 5	Suoritteen kokonaisvaikutelma on vakuuttava, kurssitasoon nähden suurimmalta osaltaan erinomainen eikä miltään osin kovin puutteellinen.
Kiitettävä 4	Suoritteen kokonaisvaikutelma on varma, siinä voi olla myös sekä erinomaisia että tason hyvä (3) piirteitä.
Hyvä 3	Suoritteen kokonaisvaikutelma on kohtalaisen varma, eikä siinä ole merkittäviä puutteita.
Tyydyttävä 2	Suorite antaa paikoin vaikutelman asian ymmärtämisestä, siinä voi olla myös sekä tason hyvä (3) että tason hyväksytty (1) piirteitä.
Hyväksytty 1	Suorite täyttää hyväksytyn tason. Kurssiin kuuluvien taitojen hallinta jättää toivomisen varaa.